EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 11.6.2021
COM(2021) 312 final

2021/0145 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön jäsenten välisen kumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Tämä ehdotus koskee Euroopan unionin (EU) ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden järjestön jäsenten välisen uuden kumppanuussopimuksen allekirjoittamista ja väliaikaista soveltamista. Aiemmin AKT-valtioiden ryhmänä tunnetusta ryhmästä tuli huhtikuussa 2020 kansainvälinen järjestö, Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestö (AKT-järjestö).

Cotonoun kumppanuussopimus on vuodesta 2000 ohjannut EU:n ja 79 AKT-maan välisiä suhteita. Se perustuu poliittiseen vuoropuheluun sekä taloudelliseen yhteistyöhön, kaupan alan yhteistyöhön ja kehitysyhteistyöhön. Vuosina 2005 ja 2010 tarkistetun sopimuksen voimassaolo päättyi helmikuun 2020 lopussa. Cotonoun sopimuksen soveltamista on kuitenkin jatkettu kahdesti, koska kumppanit tarvitsivat enemmän aikaa uuden kumppanuussopimuksen neuvottelemiseen. Ensimmäisellä kerralla sitä jatkettiin 31. joulukuuta 2020 saakka ja toisella 30. marraskuuta 2021 saakka tai siihen asti, kun uutta kumppanuussopimusta, jäljempänä ’sopimus’, aletaan soveltaa väliaikaisesti, sen mukaan, kumpi ajankohdista on aikaisempi.

Päivitetylle sopimukselle on tilausta, jotta EU:n ja AKT-maiden väliset suhteet heijastaisivat uusiin tarpeisiin ja haasteisiin perustuvia painopisteitä. Maailma on yhdentyneempi kuin koskaan aiemmin, ja se on muuttunut valtavasti Cotonoun sopimuksen syntyajoista. Myös EU, sen kumppanit ja niiden yhteiset tavoitteet ovat muuttuneet.

Neuvottelut uudesta sopimuksesta alkoivat syyskuussa 2018 pian sen jälkeen, kun neuvosto oli kesäkuussa 2018 hyväksynyt neuvotteluohjeet ja valtuuttanut komission ja korkean edustajan aloittamaan neuvottelut ja neuvottelemaan unionin puolesta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän välisen kumppanuussopimuksen niistä määräyksistä, jotka kuuluvat unionin toimivaltaan. Neuvostolle tiedotettiin neuvottelujen kulusta säännöllisesti koko niiden keston ajan. Neuvottelujen aloittamiseen luvan antaneella neuvoston päätöksellä perustettiin erityiskomitea, jota kuultiin koko neuvottelujen ajan. Pääneuvottelijat parafoivat sopimusluonnoksen 15. huhtikuuta 2021 sopimuksen osapuolten määritelmää lukuun ottamatta.

Sopimuksen yleisenä tavoitteena on kunnianhimoinen ja aiempaa vahvempi poliittinen kumppanuus, joka luo uudenlaista dynamiikkaa ja menee perinteistä kehitysyhteistyötä pidemmälle. Sopimuksen puitteissa kunkin alueen vaikutusmahdollisuuksia lisätään. Näin EU ja AKT-järjestön jäsenet voivat saavuttaa kunnianhimoisempia tavoitteita paikallisella, kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla.

Sopimuksen erityisenä tavoitteena on

1. edistää, suojella ja toteuttaa ihmisoikeuksia, demokratian periaatteita, oikeusvaltioperiaatetta ja hyvää hallintoa kiinnittäen erityistä huomiota sukupuolten tasa-arvoon;
2. rakentaa rauhanomaisia ja selviytymiskykyisiä valtioita ja yhteiskuntia torjumalla rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuvia olemassa olevia ja uusia uhkia;
3. edistää inhimillistä ja sosiaalista kehitystä ja varsinkin poistaa köyhyys ja puuttua eriarvoisuuteen kiinnittämällä erityistä huomioita naisiin ja tyttöihin ja siten

varmistaa, että kaikilla on mahdollisuus ihmisarvoiseen elämään ja että ketään ei jätetä;

4. houkutella investointeja, tukea kauppaa ja edistää yksityisen sektorin kehitystä kestävän ja osallistavan kasvun aikaansaamiseksi ja säällisten työpaikkojen luomiseksi kaikille;

5. torjua ilmastonmuutosta, suojella ympäristöä ja varmistaa luonnonvarojen kestävä hoito; ja

6. noudattaa kokonaisvaltaista ja tasapainoista lähestymistapaa muuttoliikkeeseen, jotta päästään osalliseksi turvallisen, hallitun ja laillisen muuttoliikkeen ja liikkuvuuden hyödyistä ja voidaan pysäyttää sääntöjenvastainen muuttoliike niin, että samalla puututaan sen perimmäisiin syihin kansainvälistä oikeutta kaikilta osin kunnioittaen ja osapuolten toimivaltaa noudattaen.

Komissio katsoo, että neuvoston laatimissa neuvotteluohjeissa asetetut tavoitteet on saavutettu ja että unioni voi hyväksyä neuvotellun tekstin.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Sopimus neuvoteltiin neuvoston kesäkuussa 2018 antamia neuvotteluohjeita[1] noudattaen sen jälkeen, kun komissio oli antanut suosituksen neuvoston päätökseksi luvan antamisesta neuvottelujen aloittamiseen Euroopan unionin sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten välisen kumppanuussopimuksen tekemiseksi aiemman arvioinnin, vaikutustenarvioinnin ja tiedonannon perusteella. Kaikissa näissä asiakirjoissa otettiin huomioon EU:n politiikat ja strategiat asianomaisilla aloilla samoin kuin kumppaneiden asiaankuuluvat strategiat, joita ovat muun muassa Afrikan unionin Agenda 2063, yhteinen EU–Afrikka-strategia vuodelta 2007, EU:n ja Karibian yhteinen kumppanuusstrategia vuodelta 2012 ja vahvistettua kumppanuutta Tyynenmeren saarten kanssa koskeva strategia vuodelta 2006.

Uusi kumppanuus perustuu useisiin kansainvälisesti sovittuihin normeihin ja tavoitteisiin. Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030 -toimintaohjelma kestävän kehityksen tavoitteineen ja Pariisin ilmastosopimus ovat tämän sopimuksen – ja kumppanien tulevien toimien – ytimessä.

Temaattisella tasolla sopimus on täysin yhdenmukainen EU:n nykyisten politiikkojen kanssa:

[1] Neuvotteluohjeet perustuvat aiempaan arviointiin, vaikutustenarviointiin, tiedonantoon ja suositukseen, jotka luetellaan seuraavassa:

- Suositus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI luvan antamisesta neuvottelujen aloittamiseen Euroopan unionin sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten välisen kumppanuussopimuksen tekemiseksi, COM(2017) 763 final.
- YHTEINEN TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE: Uudistettu kumppanuus Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden kanssa, JOIN(2016) 52 final.
- YKSIKÖIDEN YHTEINEN VALMISTELUASIAKIRJA: Cotonoun kumppanuussopimuksen arviointi (englanniksi), SWD(2016) 250 final.
- YKSIKÖIDEN YHTEINEN VALMISTELUASIAKIRJA: VAIKUTUSTENARVIOINTI – oheisasiakirja asiakirjaan YHTEINEN TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE: Uudistettu kumppanuus Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden kanssa, SWD(2016) 380 final (englanniksi), JOIN(2016) 52 final ja SWD(2016) 381 final.
- YHTEINEN KUULEMISASIAKIRJA: Kohti uutta kumppanuutta Euroopan unionin sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden välillä vuoden 2020 jälkeen, JOIN(2015) 33 final.

- Sopimus on linjassa Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian[2] kanssa, koska se tukee osallistavien, rauhanomaisten ja selviytymiskykyisten yhteiskuntien rakentamista. Se edistää kokonaisvaltaista ja yhdennettyä lähestymistapaa konflikteihin ja kriiseihin, ja sillä pyritään puuttumaan niiden perimmäisiin syihin sekä uusiin ja leviäviin turvallisuusuhkiin, joista esimerkkeinä voidaan mainita terrorismi, sen rahoitus ja väkivaltainen ääriliikehdintä. Poliittinen vuoropuhelu on avainasemassa syvennettäessä toimintaa kyseisillä aloilla ja laajemminkin kaikilla kumppanuuden soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Sopimus lisää poliittista yhteistyötä, koska siinä vahvistetaan kansainvälisillä foorumeilla tehtävän yhteistyön merkitys, mutta myös maailmanlaajuisten liittoutumien merkitys pyrittäessä luomaan toimiva monenvälinen järjestelmä.
- Sopimus on linjassa kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen[3] kanssa, koska se sisältää kattavia sitoumuksia, joiden esikuvana ovat Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030 -toimintaohjelman sisältämät kestävän kehityksen tavoitteet, joiden saavuttamista sopimus tukee. Sopimuksen ihmiskeskeisessä lähestymistavassa otetaan huomioon kestävän kehityksen toisiinsa kytkeytyvät näkökohdat, olivatpa ne sitten taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristöön tai turvallisuuteen liittyviä. Kaikki nämä tärkeät ulottuvuudet sekä muut läpileikkaavat teemat, kuten nuoriso, sukupuolten tasa-arvo, hyvä hallinto ja ihmisoikeudet, täydentävät toisiaan, ja niille on annettu erityinen painoarvo. Kumppanit pyrkivät yhdessä suojelemaan maapalloa, poistamaan köyhyyden kaikki muodot, torjumaan eriarvoisuutta ja edistämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta.
- Sopimus on linjassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman[4] ja EU:n ympäristöpolitiikan kanssa, koska siinä tunnustetaan tarve toteuttaa kiireellisiä toimia eri tasoilla, jotta voidaan varmistaa maapallon kestävyys ja torjua vakavia uhkia, joita ilmastonmuutos, ympäristön pilaantuminen ja luonnonvarojen kestämätön käyttö aiheuttaa. Kumppanit pyrkivät vahvistamaan maailmanlaajuisia ilmastotoimia, parantamaan ilmastokestävyyttä ja toimimaan suunnannäyttäjinä Pariisin sopimuksen täytäntöönpanossa; kyseinen sopimus toimii kumppanuuden yleisenä kehyksenä.
- Sopimus on linjassa uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen[5] ja EU:n muuttoliikepolitiikan kanssa, koska siinä omaksutaan kokonaisvaltainen ja tasapainoinen lähestymistapa sekä laillisen että sääntelemättömän muuttoliikkeen toisiinsa kytkeytyviin ulottuvuuksiin hallitun muuttoliikkeen ja liikkuvuuden edistämiseksi.

Ehdotus on myös täysin yhdenmukainen sen painopisteisiin, kuten energiaan, koulutukseen, työllisyyteen, kauppaan sekä tutkimukseen ja innovointiin, liittyvien unionin muiden politiikkojen kanssa.

2 Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia
3 Kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus
4 Euroopan vihreän kehityksen ohjelma
5 Uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Tämän sopimuksen tekemisen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 217 artikla yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan ja 8 kohdan toisen alakohdan kanssa.

Perussopimusten mukaisesti komissio tekee ehdotuksen sellaisen sopimuksen allekirjoittamisesta ja väliaikaisesta soveltamisesta, jossa unioni on yksin toisena osapuolena.[6]

- **Suhteellisuusperiaate**

Tällä aloitteella edistetään suoraan unionin ulkoisen toiminnan tavoitteita sekä poliittista tavoitetta tehdä EU:sta vahvempi maailmanlaajuinen toimija. Aloite noudattaa EU:n globaalistrategian linjausta toimia yhdessä muiden kanssa ja uudistaa ulkoiset kumppanuudet vastuullisesti, jotta voidaan saavuttaa EU:n ulkoisen toiminnan tavoitteet. Ehdotuksella lujitetaan yhteistyötä asianomaisten alueiden kanssa, koska se mahdollistaa räätälöidymmän lähestymistavan ja tukee EU:n ”Yksi Afrikka” -lähestymistapaa. Ehdotettu sopimus helpottaa myös eri hallintotasojen välistä vuorovaikutusta.

- **Toimintatavan valinta**

Tämä ehdotus noudattaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 5 kohtaa, jonka mukaan neuvosto tekee päätökset kansainvälisistä sopimuksista. Ei ole olemassa muuta oikeudellista välinettä, jota voitaisiin käyttää tässä ehdotuksessa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

EU:lle ja sen kumppaneille oli tärkeää ottaa huomioon niiden pitkäaikaisesta yhteistyöstä saadut kokemukset. Ennen neuvotteluja ja niiden kuluessa toteutettiin joitakin arviointeja ja kuulemisia osana Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden kanssa tehtävän kumppanuussopimuksen valmistelua politiikan tasolla. Niiden tarkoituksena oli kerätä kansalaisten, sidosryhmien ja kumppaneiden näkemyksiä ja tehdä päätelmiä EU:n ja AKT-maiden yhteistyöstä viime vuosikymmeninä. Ne voidaan jakaa kahteen ryhmään:

- Cotonoun kumppanuussopimuksen arviointi
- julkiset kuulemiset.

Päätelmät ja tulokset on otettu huomioon ehdotetussa sopimuksessa.

- **Vaikutustenarviointi**

Vuonna 2016 julkaistiin vaikutustenarviointi (SWD(2016) 380 final) ja tiedonanto EU:n tulevista suhteista AKT-maiden kanssa (JOIN(2016) 52 final), joille sittemmin annettu suositus ja neuvotteluohjeet perustuivat. Vaikutustenarvioinnilla haluttiin selvittää, mikä on paras tapa järjestää suhteet Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren kumppaneiden kanssa ja hoitaa niitä. Vaikutustenarvioinnissa arvioitiin eri toimintatapoja ja parasta etenemistapaa. Parhaaksi

[6] Iirin kieltä koskevan poikkeuksen vaiheittaista käytöstä poistamista koskevan asetuksen (EU, Euratom) 2015/2264 mukaisesti kansainväliset sopimukset käännetään iirin kielelle vasta 1. tammikuuta 2022 alkaen.

valittu vaihtoehto on pääpiirteissään seuraava: *EU:lle paras vaihtoehto on sopimuksen muodossa solmittava uusi kumppanuus EU:n ja AKT-maiden välillä. Sopimus muodostuu yleisestä osasta, jossa luetellaan yhteiset arvot, periaatteet ja intressit ja esitetään kansainvälisen yhteistyön yleiset periaatteet ja väylät, sekä kolmesta kumppanuudesta, joissa vahvistetaan aluekohtaiset painopisteet ja toimet Afrikkaa, Karibiaa ja Tyynenmeren aluetta varten.*

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta.

- **Perusoikeudet**

Yksi sopimuksen tavoitteista on edistää ja noudattaa ihmisoikeuksia, perusvapauksia, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja hyvää hallintoa. Tämä on tärkeä näkökohta ottaen huomioon maailmanpolitiikan muuttuvan tilanteen, jossa uudet vallanpitäjät eivät välttämättä jaa näitä arvoja ja periaatteita. EU:lla on yhteinen lähestymistapa poliittisten lausekkeiden käyttöön. Sen mukaisesti osapuolet käyvät jäsenneltyjä ja järjestelmällisiä neuvotteluja siinä tapauksessa, että sopimuksen olennaisia osia rikotaan. Jos osapuolet eivät pääse molempia tyydyttävään ratkaisuun, ilmoituksen tehnyt osapuoli voi toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Sopimukseen ei sisälly rahoituspöytäkirjaa. EU sitoutuu asettamaan saataville riittävästi taloudellisia resursseja sisäisten määräystensä ja menettelyjensä mukaisesti.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Sopimuksen täytäntöönpanoa seurataan säännöllisellä kumppanien välisellä vuoropuhelulla, ks. yleisen osan I osassa olevan 3 artiklan 1 kohta. Alueelliset pöytäkirjat sisältävät määräyksiä täytäntöönpanosta ja seurannasta, ks. Afrikan alueellisen pöytäkirjan I osassa oleva 6 artikla, Karibian alueellisen pöytäkirjan I osassa oleva 8 artikla ja Tyynenmeren alueellisen pöytäkirjan I osassa oleva 8 artikla.

AKT-järjestön ja EU:n ministerineuvosto valvoo sopimuksen tehokasta ja johdonmukaista täytäntöönpanoa, hyväksyy poliittisia suuntaviivoja ja tekee päätöksiä sopimuksen määräysten täytäntöönpanemiseksi tarvittavien erityisten näkökohtien soveltamiseksi, ks. yleisen osan V osassa oleva 88 artikla.

- **Yksityiskohtainen selvitys neuvottelujen tuloksista**

Sopimuksella luodaan kunnianhimoinen ja entistä vahvempi poliittinen kumppanuus EU:n ja AKT-järjestön jäsenten välille. Tavoitteena on tuottaa molempia osapuolia hyödyttäviä tuloksia yhteisten etujen osalta. Sopimus laaditaan assosiaatiosopimuksen muotoon ja tehdään 20 vuodeksi.

Strategisesta näkökulmasta tarkasteltuna sopimuksella laajennetaan kumppanien yhteistyön soveltamisalaa ja laajuutta niin, että yhteistyön perimmäisenä tavoitteena on rakentaa vahvempia yhteiskuntia. Uusi kumppanuus on poliittinen saavutus ja käännekohta. Se muuttaa dynamiikkaa ja kumppaneiden suhteita tavalla, joka mahdollistaa tarttumisen kunkin alueen akuuteimpiin haasteisiin. Sopimus on sovitettu paitsi alueelliseen ja

maailmanlaajuiseen kontekstiin, myös uusimpiin kansainvälisiin lakeihin, normeihin ja edistysaskeliin ja – mikä tärkeintä – ihmisten tarpeisiin.

Näin luodaan yhtenäinen kehys kumppanimaiden kanssa kaikilla politiikan tasoilla eli kansallisella tasolla, suurempien ja pienempien alueiden tasolla ja kumppanuuden tasolla, johon liittyy kansainvälinen ulottuvuus. Sopimuksella edistetään tehokasta monenvälisyyttä ja luodaan puitteet aiempaa poliittisemmalle ja koordinoidummalle toiminnalle maailmannäyttämöllä, jossa ryhmän vaikutus voi olla merkittävä.

Innovatiivinen ”1 + 3” -rakenne

EU:n suhde AKT-järjestön jäsenten kanssa on syventynyt, mutta sitä on myös muutettu tarkoituksenmukaisemmaksi niin, että painopiste on nyt kolmella AKT-alueella. Tämän johdosta sopimus muodostuu seuraavista:

1. **Yleinen osa** (yhteinen perusta), joka on kaikille maille yhteinen ja muodostuu seuraavista:

I osa – **Yleiset määräykset**, jossa esitetään yleiset tavoitteet ja periaatteet.

II osa – **Strategiset painopisteet**, joka on jaettu kuuteen pääosastoon

- I osasto – Ihmisoikeudet, demokratia ja hallinto ihmiskeskeisissä ja oikeuksiin perustuvissa yhteiskunnissa
- II osasto – Rauha ja turvallisuus
- III osasto – Inhimillinen ja sosiaalinen kehitys
- IV osasto – Osallistava ja kestävä talouskasvu ja kehitys
- V osasto – Ympäristön kestävyys ja ilmastonmuutos

VI osasto – Muuttoliike ja liikkuvuus

III osa – **Maailmanlaajuiset liittoutumat ja kansainvälinen yhteistyö**, jossa esitetään yksityiskohtaisesti uudet poliittiset tavoitteet maailmannäyttämöllä.

IV osa – **Yhteistyö- ja täytäntöönpanokeinot**, jossa kuvataan eri resurssit kumppanuuden tavoitteiden saavuttamiseksi.

V osa – **Institutionaalinen rakenne**, jossa selitetään sopimuksen eri elimet ja niiden toimintaan osallistuvat kumppanit.

VI osa – **Loppumääräykset**, jossa esitetään yksityiskohtia sopimuksen soveltamisesta.

Liite I: Palauttamis- ja takaisinottomenettelyt

Liite II: Euroopan investointipankin toimet

Yhteistyö- ja täytäntöönpanokeinoja koskeva EU:n julistus

Sopimusta hallinnoidaan eri tavoin asiasta ja kokoonpanosta riippuen, joko kumppanuuden tasolla tai aluetasolla. Sopimuksen yleistä osaa, jota sovelletaan kaikkiin maihin, hallinnoi AKT-järjestön ja EU:n ministerineuvosto (jonka on määrä kokoontua kolmen vuoden välein). Ministerineuvostoa tukevat suurlähettiläskomitea, (yhteisestä sopimuksesta) mahdollisesti järjestettävät AKT-järjestön ja EU:n huippukokoukset sekä uusi AKT-järjestön ja EU:n yhteinen parlamentaarinen edustajakokous (joka kokoontuu vuosittain ja jonka jäsenet ovat myös kolmen alueellisen parlamentaarisen edustajakokouksen jäseniä).

2. **Kolme alueellista pöytäkirjaa** on tehty kunkin alueen maiden ja EU:n välillä. Jokainen pöytäkirja on räätälöity asianomaisen alueen tarpeisiin ja dynamiikkaan ja vastaa siis sen kohtaamiin haasteisiin. Tämän lähestymistavan mukaisesti kullakin alueella on oma institutionaalinen rakenteensa pöytäkirjan ohjaamista varten. Siihen kuuluu ministerineuvosto, joka kokoontuu osapuolten sopimin väliajoin, suurlähettiläskomitea, mahdollisuus kokousten järjestämiseen valtion- tai hallitusten päämiesten tasolla sekä yhteinen parlamentaarinen edustajakokous.

A. Afrikan alueellinen pöytäkirja

Pöytäkirja sisältää yksityiskohtaisia painopisteitä, jotka on räätälöity alueen tarpeisiin:

- Osallistava ja kestävä talouskasvu ja kehitys
- Inhimillinen ja sosiaalinen kehitys
- Ympäristö, luonnonvarojen hoito ja ilmastonmuutos
- Rauha ja turvallisuus
- Ihmisoikeudet, demokratia ja hallinto
- Muuttoliike ja liikkuvuus

Hallintoelimet:

Afrikan ja EU:n ministerineuvosto, Afrikan ja EU:n sekakomitea ja Afrikan ja EU:n parlamentaarinen edustajakokous.

Tämä edistää *yhteistä suhtautumistapaa Afrikkaan*. Pöytäkirja toimii oikeusperustana (EU:n ja Pohjois-Afrikan maiden välillä tehtyjä assosiaatiosopimuksia muistuttava assosiaatiosopimus), ja poliittinen ohjaus perustuu Afrikan unionin ja Euroopan unionin huippukokousten tuloksiin.

B. KARIBIAN ALUEELLINEN PÖYTÄKIRJA

Pöytäkirja sisältää yksityiskohtaisia painopisteitä, jotka on räätälöity alueen tarpeisiin:

- Osallistava ja kestävä talouskasvu ja kehitys
- Ympäristön kestävyys, ilmastonmuutos ja luonnonvarojen kestävä hoito
- Ihmisoikeudet, hallinto, rauha ja turvallisuus
- Inhimillinen kehitys ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus

Hallintoelimet:

Karibian ja EU:n ministerineuvosto, Karibian ja EU:n sekakomitea ja Karibian ja EU:n parlamentaarinen edustajakokous

C. Tyynenmeren alueellinen pöytäkirja

Pöytäkirja sisältää yksityiskohtaisia painopisteitä, jotka on räätälöity alueen tarpeisiin:

- Ympäristön kestävyys ja ilmastonmuutos
- Osallistava ja kestävä talouskehitys
- Valtameret, meret ja kalastus
- Turvallisuus, ihmisoikeudet, demokratia ja hallinto
- Inhimillinen ja sosiaalinen kehitys

Hallintoelimet:

Tyynenmeren ja EU:n ministerineuvosto, Tyynenmeren ja EU:n sekakomitea ja Tyynenmeren ja EU:n parlamentaarinen edustajakokous

Ihmiskeskeinen kumppanuus

Sopimus menee eri aloilla edeltäjäänsä pidemmälle ja tarjoaa mahdollisuuden toimia tärkeässä roolissa monilla aloilla.

Sopimuksella edistetään kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja ilmastonmuutoksen torjuntaa ottamalla kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelma ja Pariisin ilmastosopimus kumppanuutta ohjaaviksi yleisiksi puitteiksi.

Sopimuksella pyritään luomaan uusia taloudellisia mahdollisuuksia kaikille. Erityistä huomiota kiinnitetään kestävään ja osallistavaan kasvuun ja työpaikkojen luomiseen. Varsinkin investointien ja yksityisen sektorin kehittämisen edistäminen on avainasemassa pyrittäessä vauhdittamaan kestävää kehitystä, jota tiede, teknologia, tutkimus, innovointi ja digitaalinen siirtymä tukevat merkittävällä tavalla. Myös talous- ja kauppakysymyksissä tehtävää yhteistyötä parannetaan, mikä helpottaa kahdenvälistä kauppaa ja investointivirtoja, vähentää kaupan teknisiä esteitä, tehostaa julkisia hankintoja ja auttaa suojaamaan immateriaalioikeuksia. Kaikki olemassa olevat kauppasopimukset, kuten talouskumppanuussopimukset, pysyvät voimassa. Kumppaneiden välisellä yhteistyöllä edistetään tiukkojen ympäristö-, sosiaali- ja työnormien noudattamista.

Samanaikaisesti useilla eri aloilla panostetaan ilmastonmuutoksen torjuntaan ja ympäristön kestävyyteen. Kumppanit tunnustavat, että toimiin on ryhdyttävä kiireellisesti ja että ilmastonmuutos ja ympäristön tilan huonontuminen ovat vakava uhka kestävälle kehitykselle. Siksi ne ovat sopineet laaja-alaisista sitoumuksista maapallon, ekosysteemien ja valtamerten säilyttämiseksi ja suojelemiseksi. Ilmastonmuutoksen torjuntatoimia tehostetaan Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen vaikutusten lieventämistä sekä luonnonkatastrofien parempaa hallintaa aiotaan edistää yhteistoimin. Tämä on osa maailmanlaajuista ja ympäristöystävällistä lähestymistapaa, jolla edistetään sinisen talouden kestävää kehitystä ja tuetaan siirtymistä vihreämpiin (eli vähäpäästöisiin ja resurssitehokkaisiin) talouksiin.

EU:n ja AKT-järjestön jäsenten välinen yhteistyö nojaa myös yhteisiin arvoihin ja yleismaailmallisiin periaatteisiin. Ihmisoikeuksien, kansainvälisen oikeuden, demokratian periaatteiden ja Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa vahvistettujen periaatteiden kunnioittaminen muodostaa lähtökohdan sopimukseen perustuvalle yhteistyölle. Ne ovat avainasemassa pyrittäessä varmistamaan, että muut yhteiset tavoitteet toteutuvat. Niitä ovat muun muassa sitoutuminen oikeusvaltioperiaatteeseen ja hyvään hallintoon, mitä on vahvistettu sopimuksessa. Sama koskee rauhaa ja turvallisuutta, joiden osalta pyritään torjumaan uusia uhkia, kuten merirosvoutta, ihmiskauppaa, huumausaineiden, aseiden ja muiden laittomien tavaroiden kauppaa sekä kyberrikollisuutta ja kyberturvallisuuteen kohdistuvia uhkia, jotka ovat olennainen osa konflikteihin, kriiseihin ja niiden perimmäisiin syihin sovellettavaa yhdennettyä lähestymistapaa.

Sopimus tukee niin alakohtaisen kuin poliittisenkin yhteistyön vahvistamista, myös yhteistä etua koskevissa ulkopoliittisissa kysymyksissä. Tällaisia ovat rauhanturvaaminen, terrorismi, epävakaat tilanteet ja kuolemanrangaistus, jonka osalta ei ole aiemmin annettu määräyksiä, samoin kuin lainvalvonta, muuttoliike ja liikkuvuus. Viimeksi mainittujen osalta sopimus sisältää uusia sitoumuksia, jotka perustuvat kokonaisvaltaiseen ja tasapainoiseen lähestymistapaan ja joissa huomioidaan laillisen ja sääntelemättömän muuttoliikkeen toisiinsa

kytkeytyvät ulottuvuudet yhtenäisellä tavalla. Sopimuksella edistetään yhteistyön lujittamista kumppaneiden, asiaankuuluvien virastojen ja instituutioiden välillä sekä parannetaan palauttamis- ja takaisinottomenettelyjä lisäämällä ennustettavuutta ja täytäntöönpanokelpoisuutta tuntuvasti. Perimmäisenä tavoitteena on hyvin hallittu muuttoliike ja liikkuvuus. Yhteisiin haasteisiin, kuten sääntelemättömän muuttoliikkeen sekä ihmiskaupan ja -salakuljetuksen perimmäisiin syihin, tartutaan aiempaa tehokkaammin.

Inhimillistä ja sosiaalista kehitystä tuetaan kumppanuudella vahvasti. Tavoitteena on puuttua köyhyyteen ja eriarvoisuuteen niin, että ketään ei jätetä. Neuvotteluohjeissa suositellun mukaisesti sopimukseen sisältyy aiempaa vahvempia sitoumuksia sukupuolten tasa-arvon ja sosiaalisen osallisuuden edistämisestä ja sosiaalipalvelujen, kuten koulutuksen ja terveydenhuollon, parantamisesta. Kumppanit tekevät yhteistyötä vastatakseen paremmin elintarviketurvan, nopean väestönkasvun ja maailmanlaajuisten terveyskriisien kaltaisiin haasteisiin.

Kumppanien vuoropuhelu on ollut EU:n ja AKT-maiden välisten suhteiden ytimessä jo vuosien ajan, ja uusi sopimus vahvistaa tätä tärkeää ulottuvuutta entisestään. Vuoropuhelua käydään kaikista sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista aiheista, mutta myös laajemmista yhteisen edun mukaisista teemoista.

Lisäksi neuvoteltu teksti edistää useiden sidosryhmien välistä yhteistyötä, koska siinä tunnustetaan nuorten ja eri kumppanien, kuten paikallisviranomaisten, kansalaisjärjestöjen ja yksityisen sektorin, merkitys paremman tulevaisuuden rakentamisessa. Aktiivinen osallistuminen kumppanien välisiin vuoropuhelu- ja yhteistyöprosesseihin samoin kuin yhteiset toimet sopimuksen panemiseksi tehokkaasti täytäntöön ovat avainasemassa.

Kaikki edellä mainitut seikat liittyvät toisiinsa ja ovat tärkeitä suhteidemme viemisessä seuraavalle tasolle. Tästä johtuen alueellisissa pöytäkirjoissa samoin kuin niiden tulkinnassa ja täytäntöönpanossa on aina noudatettava sopimuksen yleisen osan määräyksiä ja periaatteita.

2021/0145 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön jäsenten välisen kumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 217 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan ja 8 kohdan toisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

1) Neuvosto antoi 21 päivänä kesäkuuta 2018 komissiolle ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle luvan aloittaa neuvottelut ja neuvotella unionin puolesta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten välisen kumppanuussopimuksen niistä määräyksistä, jotka kuuluvat unionin toimivaltaan.

2) Neuvottelut Euroopan unionin ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön (AKT-järjestö) jäsenten välisestä kumppanuussopimuksesta, jäljempänä ’sopimus’, saatiin menestyksellisesti päätökseen 15 päivänä huhtikuuta 2021 sopimuksen osapuolten määritelmää lukuun ottamatta.

3) Sopimus ilmentää perinteisesti läheisiä suhteita ja jatkuvasti vahvistuvia yhteyksiä Euroopan unionin ja AKT-valtioiden järjestön jäsenten välillä sekä niiden halua lujittaa ja laajentaa suhteitaan entisestään kunnianhimoisella ja innovatiivisella tavalla. Sopimuksessa määritellään uusiksi EU:n ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön jäsenten väliset suhteet sekä sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien politiikan alojen painopisteet ja työskentelymenetelmät.

4) Sen vuoksi sopimus olisi allekirjoitettava Euroopan unionin puolesta sen 98 artiklan mukaisesti sillä varauksella, että sen tekeminen saatetaan myöhemmin päätökseen.

5) Cotonoun sopimuksen soveltamista jatketaan viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2021 päättyvän siirtymäkauden ajan. Jos sopimus ei tule voimaan 1 päivänä joulukuuta 2021, unionin ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestöjen jäsenten välinen yhteistyö vähenee tasolle, joka ei ole toivottava eikä unionin edun mukainen, mikä aiheuttaa häiriöitä unionin ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön jäsenten välisiin suhteisiin. Tällaisten häiriöiden rajoittamiseksi sopimusta olisi sovellettava väliaikaisesti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään Euroopan unionin ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden järjestön jäsenten välisen kumppanuussopimuksen allekirjoittaminen unionin puolesta sillä varauksella, että mainitun sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

Allekirjoitettavan sopimuksen teksti on liitetty tähän päätökseen.

2 artikla

Hyväksytään unionin puolesta yhteistyö- ja täytäntöönpanokeinoja koskeva EU:n julistus, joka on liitetty tähän päätökseen.

3 artikla

Neuvoston pääsihteeristö laatii valtakirjan, jolla sopimuksen neuvottelijan nimeämä(t) henkilö(t) valtuutetaan allekirjoittamaan sopimus sillä varauksella, että sen tekeminen saatetaan päätökseen.

4 artikla

Sopimusta sovelletaan väliaikaisesti sen 98 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja siinä määrätystä päivästä alkaen sopimuksen voimaantuloon asti.

5 artikla

Tämä päätös tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja